

رام - دوازدهم مهر

شروین وکیلی

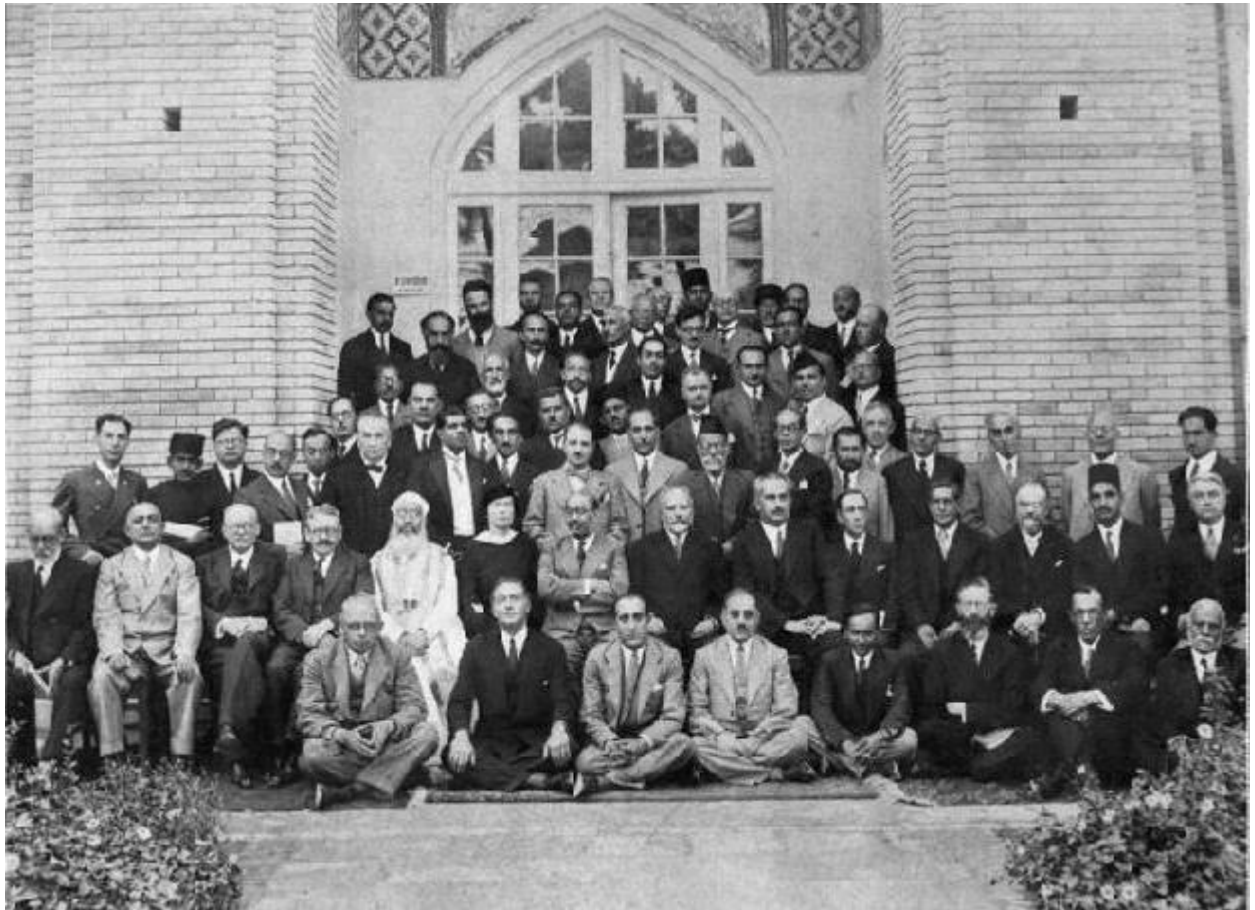
رام (روزشمار ایرانی معنادر) کوششی است برای بازسازی تقویم روزشماری معنادر برای ایرانیان، به شکلی که مناسبتها و سالگردهای منسوب به روزها عینیتی علمی داشته باشد و زمان روزمره و معنادردهی امروزی که روزهایمان را پوچ و پوک ساخته را به توالی ای معنادر از سالگرد رخدادهای معنادر تبدیل کند.

سه گوشزد در درباره‌ی طرح رام:

- تمام تاریخ‌هایی که شناسه‌ی میلادی (م.) یا پیشامیلادی (پ.م) ندارند به هجری خورشیدی محاسبه شده‌اند.
- محتوای روزشمار رام نهایی نیست و تا پایان سال ۱۳۹۶ تکمیل می‌شود. هنگام نقل آن به طرح ارجاع دهید و این نکته را در نظر داشته باشید.
- اگر مناسبتی سراغ دارید که نادیده مانده، آن را همراه با نشانی مرجعش در تلگرام برایم بفرستید که در این طرح گنجانده شود:

@SherwinVakili (<https://t.me/SherwinVakili>) / tel.0912-6363764

دوازدهم مهر

روز دوازدهم مهر سال ۱۳۱۳ کنگره‌ی فردوسی یا جشن هزارمین سال تولد فردوسی گشایش یافت (تصویر بالا) و تا یک هفته ادامه یافت. این بزرگترین و مهمترین همایش دانشمندان در ایران معاصر بود که با شرکت چهل نفر از ایران‌شناسان و دانشمندان اروپایی و همهی بزرگان و نخبگان فرهنگی و ادبی کشور برگزار می‌شد. در این روز این همایش در تالار مدرسه دارالفنون با نطق محمد علی فروغی نخست وزیر افتتاح شد. در نخستین نشست که در پی آن آمد، حاج محتشم السلطنه اسفندیاری به ریاست و پروفسور کریستن سن دانمارکی و پروفسور زادر آلمانی به نیابت ریاست، پروفسور هانری ماسه فرانسوی و دکتر

عبدالوهاب عزام مصری به سمت منشی کنگره انتخاب شدند. یکی از شخصیت‌های برجسته‌ی حاضر در این مراسم ملک‌الشعراى بهار بود که سالها پیش برای نخستین بار پیشنهاد برگزاری چنین مراسمی را داده بود و زمانی که هنگام اجرای آن فرا رسید، هرچند به دلایل سیاسی در زندان بود، با میانجی‌گری رقیب و دشمن سیاسی‌اش فروغی از زندان آزاد شد و به ریاست یکی از بخشهای کنگره برگزیده شد.

در همین روز به سال ۱۳۱۹ آئین گشایش راه آهن تهران و زنجان انجام گرفت، در ۱۳۲۴ سید جعفر پیشه‌وری که از طرف شوروی‌ها برای تجزیه‌ی آذربایجان مامور بود، در تبریز بیانیه‌ای صادر کرد و زبان ترکی و خودمختاری آذربایجان را مرام خود دانست، در ۱۳۳۱ نخست وزیر بر حسب اختیارات مصوب مجلس سرمایه بانک ملی ایران را به دو هزار میلیون ریال رساند، و در ۱۳۴۰ محمدرضا شاه بنیاد خیریه‌ی پهلوی را تاسیس کرد (تصویر زیر). در همین روز ۸۳۳ مزرعه و ۲۵۸ هزار هکتار از اموال بازمانده از رضا شاه به کشاورزان واگذار شد.

دوازدهم مهر ماه در تاریخ سیاسی جهان بسیار پر جنب و جوش بوده است. در ۶۱۰ میلادی هراکلیوس از شمال آفریقا به قسطنطنیه لشکر کشید و پس از شکست دادن فوکاس به پادشاهی بیزانس دست یافت. در ۶۰۶ هجری خورشیدی خلیفه عادل حاکم مراکش که رهبری دولت موحدون را بر عهده داشت به

قتل رسید. در ۷۴۲ نبرد دریاچه‌ی پویانگ که یکی از بزرگترین نبردهای آبی تاریخ است پایان یافت. در این جنگ دریاسالار ژو یوان‌ژانگ فرمانروای مینگ بر چن یولیانگ رهبر هان‌ها غلبه کرد. بنا به روایت‌های چینی هریک از دو سو بیش از صد کشتی وارد میدان کردند و شمار سربازان مینگ به دویست و هزار و شمار نفرات هان به ۶۵۰ هزار تن بالغ می‌شد، که البته اغراق‌آمیز است.

در ۸۹۰ فردیناند شاه آراگون با پاپ و جمهوری ونیز بر ضد فرانسه متحد شد و اتحادیه‌ی مقدس را تشکیل داد، در ۱۱۷۴ برای نخستین بار نام ناپلئون بناپارت به خاطر سرکوب شورشی ضدانقلابی بر سر زبانها

افتاد، و در ۱۲۳۲ عثمانی به روسیه اعلان جنگ داد. در ۱۳۱۵ اتحادیه‌ی فاشیستهای بریتانیا و نیروهای چپ‌گرا در واقعه‌ای که به نبرد خیابان کابل شهرت یافت در شرق لندن با هم درگیر شدند (تصویر روبرو، یادمانی دیواری از این ماجرا). ماجرا با

اعلام راهپیمایی فاشیستها شروع شد که هوادار هیتلر بودند و رهبرشان اوسوالد موزلی بود و شمار هسته‌ی مرکزی‌شان به سه هزار تن می‌رسید. مخالفانشان که توسط کمونیستها سازماندهی می‌شدند، برای این که مانع راهپیمایی‌شان شوند حدود بیست هزار تن را به میدان آوردند و از روز پیش از تظاهرات موانعی در خیابانها ایجاد کردند و مسیر را سنگربندی کردند و مانع پیوستن هواداران موزلی به راهپیمایی او شدند. در نتیجه در زمان راهپیمایی درگیری‌ای میان دو سو درگرفت که در جریان آن پای شش هزار پلیس هم به معرکه باز شد. دعوا پس از یک روز با زخمی شدن کمتر از دویست نفر و دستگیری ۱۵۰ تن خاتمه یافت. در ۱۳۴۶ عمر علی صفی‌الدین به نفع پسرش حاجی حسن بلقیه از پادشاهی برونی کناره‌گیری کرد، و در ۱۳۷۲ در شرایطی

که کودتای نیم‌بند ارتش در جریان بود و کمونیستها بر ضد بوریس یلتسین شعار می‌دادند، تانکها به کاخ سفید مسکو حمله کردند و آنجا را که مقر رئیس جمهور بود به توپ بستند.

حاجی حسن بلیقه

کاخ سفید مسکو در زمان گلوله‌باران توسط کودتاچی‌ها

دوازدهم مهرماه در تاریخ دین مسیحیت هم مهم بوده است. در ۹۱۴ اولین ترجمه‌ی کامل انجیل به زبان انگلیسی که به قلم ویلیام تیندال نوشته شده بود چاپ شد. تیندال را کمی بعد به همین دلیل اعدام کردند! در ۹۶۱ پاپ گریگوری سیزدهم به نظام گاهشماری گریگوری رسمیت بخشید، که در واقع همان تقویم خیامی بود، با کمی تغییر هنگام وامگیری‌اش در روم. در ۱۳۴۴م پاپ پل ششم به نیویورک وارد شد. او نخستین پاپی بود که از آمریکا بازدید می‌کرد.

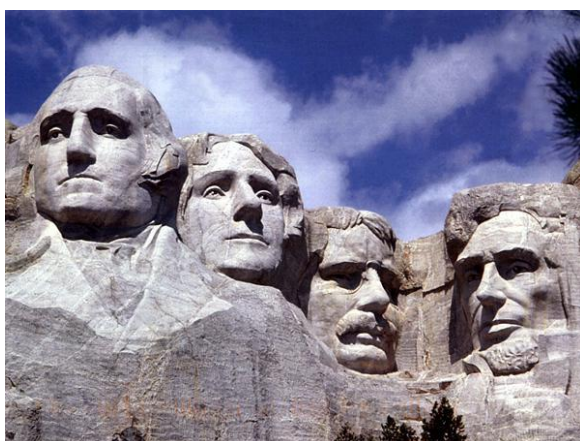

پاپ پل ششم و کندی

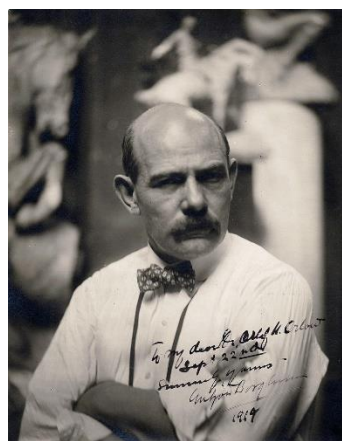

پاپ گریگوری سیزدهم

چندین رخداد فرهنگی و اجتماعی هم در دوازدهم مهر ماه رخ داده است. در ۱۲۵۵ اولین مرکز آموزش عالی در تگزاس تاسیس شد، در ۱۲۷۴ اولین مسابقه‌ی عمومی گلف در آمریکا برگزار شد، در ۱۳۰۶ گاتزون بورگلوب مجسمه‌ساز نامدار آمریکایی تراشیدن چهره‌ی چهار رئیس جمهور آمریکا بر کوه راشمور را آغاز کرد، در ۱۳۷۶ دومین دزدی بزرگ پول در آمریکا هنگامی رخ داد که به ربوده شدن ۱۷/۳ میلیون دلار انجامید، و در ۱۳۸۵ جولین آسانژ تارنمای ویکی‌لیکس را راه‌اندازی کرد.

سردیس چهار رئیس جمهور آمریکا بر کوه راشمور

گاتزون بورگلوب

این روز در ضمن در تاریخ سفرهای فضایی هم مهم بوده است. چون در ۱۳۳۶ با پرتاب اسپوتنیک به مدار زمین که اولین ماهواره‌ی مصنوعی بود، مسابقه برای فتح فضا بین اردوگاه شرق و غرب آغاز شد، در ۱۳۸۳ هم طرح «فضاپیمای نخست» جایزه‌ی X انصاری را برد. این نقطه‌ی شروع پرواز اولین فضاپیمای خصوصی به مدار زمین بود که با پشتیبانی مالی خاندان ایرانی‌تبار انصاری ساخته شد و بعدتر انوشه انصاری اولین زن فضانورد ایرانی را نیز با خود همراه برد.

ماکس پلانک

رامبراند

سنت ترزای آویلائی

جولین آسانژ

در میان ایرانیان نامدار معاصر میرزا حسن خان مستوفی‌الممالک زاده‌ی این روز (۱۲۵۴) است، و در مقابل شمار زیادی از نامداران در دوازدهم مهر ماه از دنیا رفته‌اند:

۱۲۳/۷/۱۲: یزید سوم خلیفه‌ی اموی (۱۲۳)، سنت ترزای آویلائی (۹۶۱)، رامبراند (۱۰۴۸)، ملا علی کنی (۱۲۶۷)، فردریک اگوست بارتولدی سازنده‌ی مجسمه‌ی آزادی (۱۲۸۳) (تصویر روبرو)، و ماکس پلانک بنیانگذار مکانیک کوانتومی (۱۳۲۶).